

Takas sözleşmesinin döviz kazandırıcı faaliyetler kapsamında damga vergisinden istisna olup olmadığı

Belge türü	Özelge
Kanun	DAMGA VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.99.16.02-155[EK 2-2014]-1304
Tarih	17.01.2018

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

BÜYÜK MÜKELLEFLER VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü)

Sayı :64597866-155[EK 2-2016]-1304

17.01.2018

Konu : Takas sözleşmesinin döviz kazandırıcı

faaliyetler kapsamında damga vergisinden

istisna olup olmadığı

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ve eklerinin incelenmesinden, firmanızın İran'da yaşanan uluslararası ödeme zorlukları nedeniyle bu ülkede bulunan bazı müşterileri ile takas yoluyla ticaret yaptığı ve takas kapsamında yapılan ithalat ve ihracat işleminde takas sözleşmelerinin takas işlemi başlamadan önce ilgili gümrük idaresine beyanname ekinde sunulduğu belirtilerek, takas sözleşmelerinin döviz kazandırıcı faaliyetler kapsamında damga vergisinden istisna olup olmadığı hususunda Başkanlığımız görüşünün talep edildiği anlaşılmaktadır.

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kâğıtların damga vergisine tabi olduğu; bu Kanundaki kâğıtlar teriminin yazılıp imzalanmak veya imza yerine geçen bir işaret konmak suretiyle düzenlenen ve herhangi bir hususu ispat veya belli etmek için ibraz edilebilecek olan belgeler ile elektronik imza kullanılmak suretiyle manyetik ortamda ve elektronik veri şeklinde oluşturulan belgeleri ifade ettiği; 3 üncü maddesinde, damga vergisi mükellefinin kâğıtları imza edenler olduğu, resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kâğıtların damga vergisinin kişiler tarafından ödeneceği; 4 üncü maddesinde, bir kâğıdın tabi olacağı verginin tayini için o kâğıdın mahiyetine bakılacağı ve buna göre tabloda yazılı vergisinin bulunacağı; 6 ncı maddesinde, bir kâğıtta birbirinden tamamen ayrı birden fazla akit ve işlem bulunduğu takdirde bunların her birinden ayrı ayrı vergi alınacağı, bir kâğıtta toplanan akit ve işlemler birbirine bağlı ve bir asıldan doğma oldukları takdirde damga vergisinin en yüksek vergi alınmasını gerektiren akit veya işlem üzerinden alınacağı, ancak bu akit ve işlemlere asıl işlemin akitlerinden başka bir şahsın eklenen akit ve işleminin de ayrıca vergiye tabi olacağı; 10 uncu maddesinde, damga vergisinin nispi veya maktu olarak alınacağı, nispi vergide, kâğıtların nevi ve mahiyetlerine göre, bu kâğıtlarda yazılı belli para, maktu vergide kâğıtların mahiyetlerinin esas olduğu, belli para teriminin, kâğıtların ihtiva ettiği veya bunlarda yazılı rakamların hasıl edeceği parayı ifade ettiği hükme bağlanmıştır.

Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "I. Akitlerle ilgili kâğıtlar" başlıklı bölümünün A/1 fıkrasında, belli parayı ihtiva eden mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknamelerin nispi oranda damga vergisine tabi tutulacağı hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 6728 sayılı Kanunla değişmeden önceki ek 2 nci maddesinde, döviz kazandırıcı faaliyetlere ilişkin işlemlerle ilgili olarak düzenlenen kâğıtların damga vergisinden müstesna olduğu, bu maddenin uygulanması bakımından döviz kazandırıcı faaliyetlerin neler olduğu ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Maliye Bakanlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı (Ekonomi Bakanlığı) tarafından birlikte tespit edileceği hükme bağlanmıştır.

Mezkur kanun hükmünün uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlendiği Döviz Kazandırıcı Faaliyetlerde Damga Vergisi ve Harç İstisnası Uygulaması Hakkında (1) Seri No.lu Tebliğde, döviz kazandırıcı faaliyet tanımının, ihracat ile bu Tebliğde sayılan diğer döviz kazandırıcı faaliyetleri kapsayacağı belirtilmektedir. Bu doğrultuda, ihracat olarak istisnadan yararlanacak işlemler ve Vergi Resim Harç İstisnası Belgesine dayalı olarak istisna kapsamına alınan faaliyetler tebliğde tek tek sayılarak belirlenmiş, sayılanlar dışındaki faaliyetler damga vergisi ve harç istisnası kapsamında değerlendirilmemiştir.

Mezkur Tebliğin "3.1.İhracat İşlemleri" başlıklı bölümünün (3.1.3) bendinde, ihracat bağlantıları için düzenlenen kağıtlara (gümrük idarelerine verilen beyannameler dahil), ihracata ilişkin olduğunun tevsik edilmesi kaydıyla, işlem yapan kuruluşlarca re'sen damga vergisi ve harç istisnası tatbik edileceği belirtilmiştir.

Özelge talep formunuz ekinde yer alan "... Satış Sözleşmesi"nin 1 inci maddesinde şirketinizin ...'a 2100 euro fiyat/ton ile 1715 ton kakao tohumu sattığı, 2 nci maddesinde ...'ın şirketinize 3600 euro fiyat/ton ile 1.000 ton kakao yağı satışı yaptığı, 3 üncü maddesinde de karşılıklı satın alıma karşı herhangi bir ödeme yapılmayacağını belirttiği dolayısıyla, sözleşmenin hem ithalat hem de ihracat işlemini içerdiği anlaşılmaktadır.

Buna göre, özelgeniz konusu sözleşmenin, takas kapsamında hem ihracat hem de ithalat işlemini içerdiği, bir kağıtta birbirinden tamamen ayrı birden fazla akit ve işlem bulunduğu dikkate alındığında, ihracata isabet eden kısmının, ihracata ilişkin olduğunun tevsiki halinde damga vergisinden istisna edilmesi; ithalata isabet eden kısmının ise ihtiva ettiği tutar üzerinden Kanuna ekli (1) sayılı tablonun I-A/1 fıkrasına göre nispi damga vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026